

SEE-GL

SKILLS AND EMPLOYMENT
ENHANCEMENT IN GREEN LOGISTICS

Co-funded by
the European Union

TRANSPORTI I GJELBËR PËRMIRËSON

mundësinë time të punësimit

TABELA E PËRMBAJTJES

PARATHËNIE	3
IMPRESUM	5
RRETH PROJEKTIT SEE-GL	8
SI TA PËRDORNI KËTË UDHËZUES	10
PJESA I — PUNA PO NDRYSHON	13
1. Puna po ndryshon — me shpejtësi	14
2. Transporti i gjelbër dhe ESG-ja, me fjalë të thjeshta	15
3. Çfarë po ndryshon në tregun e punës	18
PJESA II — AFTËSITË ESG, TË NDARA	19
4.1 Aftësi mjedisore	20
4.2 Aftësi sociale	21
4.3 Aftësitë qeverisëse	22
4.4 Aftësi raportimi ESG	23
PJESA III — ESG NË PUNËN E PËRDITSHME	25
6. Pse kjo ka rëndësi për sigurinë tuaj në punë	27
7. Një hap i parë praktik	30
FJALOR	31
BURIMET DHE MJETE	32
REFERENCAT	

PARATHËNIE

SEE-GLSKILLS AND EMPLOYMENT
ENHANCEMENT IN GREEN LOGISTICS**TRANSPORTI I GJELBËR E
PËRMIRËSON MUNDËSINË
TIME TË PUNËSIMIT**

PARATHËNIE

Ky udhëzues "Transporti i gjelbër e bën mundësinë time të punës më të mirë" u krijuar si rezultat në kuadër të projektit SEE-GL . Është hartuar për të treguar se si transporti i gjelbër, aftësitë ESG dhe praktikat e logjistikës së qëndrueshme mund të përmirësojnë mundësitë e punës, sigurinë e punës dhe zhvillimin e karrierës për punëtorët dhe nxënësit në sektorin e transportit dhe logjistikës.

ESG — Mjedisi, Sociali dhe Qeverisja — është zhvendosur nga salla e bordit në depo, magazinë dhe kabinën e shoferit. Kompanitë tani duhet të demonstrojnë të dhëna për emetimet, të dhëna për sigurinë dhe prova për pajtueshmërinë për të mbajtur klientët e tyre, kontratat dhe aksesin në financa. Ky ndryshim ndryshon atë që punëdhënësit vlerësojnë dhe atë që e bën një punëtor të domosdoshëm.

Ky udhëzues përkthen kornizën e gjerë të BE-së (Marrëveshja e Gjelbër, Strategjia e Lëvizshmërisë, CSRD) në aftësi konkrete në vendin e punës. Është menduar të lexohet një herë dhe pastaj të mbahet në një tavolinë, në një telefon ose në një dosje trajnimi. Pyetja që çdo punonjës bën përfundimisht është: a do të më nevojitet ende në këtë punë pas pesë vitesh dhe çfarë duhet të mësoj tani? Kapitujt që vijojnë janë përgjigje.

IMPRESSUM

SEE-GLSKILLS AND EMPLOYMENT
ENHANCEMENT IN GREEN LOGISTICS**TRANSPORTI I GJELBËR E
PËRMIRËSON MUNDËSINË
TIME TË PUNËSIMIT**

IMPRESUM

Detajet e publikimit dhe meritat për produktin SEE-GL D5.5.

Titulli i Publikimit	Green transport make my job opportunity better
Nëntiulli	Udhëzues praktik për zhvillimin e aftësive ESG, sigurinë e punësimit dhe avancimin e karrierës në sektorin e transportit dhe logjistikës
Projekti	SEE-GL – Skills and Employment Enhancement in Green Logistics
Programi	Erasmus+ Capacity Building in the field of VET (ERASMUS-EDU-2024-CB-VET)
Kohëzgjatja e projektit	1 Janar 2025 – 31 Dhjetor 2026 (24 muaj)
Rezultati	D5.5 – Publikim: Transporti i gjelbër i përmirëson mundësitë e mia për punësim
Paketa e punës	WP5 – Shpërndarja e rezultateve dhe themelimi i qendrave rajonale edukative për ESG në transport dhe logjistikë
Partneri Udhëheqës përgjegjës për D5.5	Z&S Global (ZSG), Montenegro
Koordinimi Editorial	Pannonia Consulting d.o.o., Croatia (WP5 co-lead)
Koordinatori i projektit	Pučko otvoreno učilište Auto moto centar Nova Gradiška (POU AMC NG), Croatia
Viti i Publikimit	2026
Gjuha e këtij botimi	English
Website i projektit	https://esg-logistic.eu

SEE-GLSKILLS AND EMPLOYMENT
ENHANCEMENT IN GREEN LOGISTICS**TRANSPORTI I GJELBËR E
PËRMIRËSON MUNDËSINË
TIME TË PUNËSIMIT**

KONSORCIUMI

Organizata	Shteti	Roli
Pučko otvoreno učilište Auto moto centar Nova Gradiška (POU AMC NG)	Croatia	Koordinator
Faculty for Transport and Logistic (FTL/NOA)	Slovenia	Partner
University College CEPS – Center for Business Studies Kiseljak	Bosnia and Herzegovina	Partner
Tempulli College	Kosovo	Partner
Pannonia Consulting d.o.o.	Croatia	Partner
Z&S Global (ZSG)	Montenegro	Partner

Financimi dhe mohimi i përgjegjësisë

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian. Pikëpamjet dhe opinionet e shprehura janë vetëm ato të autorit(ëve) dhe nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht pikëpamjet e Bashkimit Evropian ose të Agjencisë Ekzekutive Evropiane për Arsimin dhe Kulturën (EACEA). As Bashkimi Evropian dhe as autoriteti financiar nuk mund të mbahen përgjegjës për to.

Qasje e hapur dhe ripërdorim

Ky publikim është publikuar nën një licencë të hapur. Ai mund të shkarkohet, shpërndahet dhe përshtatet për qëllime arsimore, trajnuese dhe të politikëbërjes, me kusht që të citohet burimi dhe të njihet mbështetja financiare e Bashkimit Evropian. Publikimi është i disponueshëm përmes faqes së projektit SEE-GL në esg-logic.eu dhe përmes Platformës së Rezultateve të Projekteve Erasmus+ (Erasmus-Project-Results-Platform).

RRETH PROJEKTT SEE-GL

Rreth projektit SEE-GL

SEE-GL – Përmirësimi i Aftësive dhe Punësimit në Logjistikën e Gjelbër – është një projekt 24-mujor Erasmus+ për Ndërtimin e Kapaciteteve në AFP që u zhvillua nga 1 janari 2025 deri më 31 dhjetor 2026. Konsorciumi bashkon gjashtë organizata nga pesë vende: Sllovenia, Kroacia, Bosnja dhe Hercegovina, Kosova dhe Mali i Zi. Projekti adreson një problem që rajoni nuk mund ta shmangë për shumë kohë: sektori i transportit dhe logjistikës po dekarbonizohet dhe dixhitalizohet me shpejtësi, ndërsa AFP në Ballkanin Perëndimor ende nuk po prodhon punëtorë që mund të ecin në ritëm.

Përgjigja e SEE-GL është një kurrikulë e unifikuar e AFP-së për një profesion të ri – Specialist ESG në Logjistikën e Transportit – së bashku me një platformë të mësimit elektronik, një rrjet Qendrash Arsimore Rajonale ESG dhe një sërë rezultatesh publike që përkthejnë ESG-në, CSRD-në dhe politikën e lëvizshmërisë së BE-së në aftësi konkrete në vendin e punës. Kurrikula është hartuar nën nivelin 7.1 të EQF-së, në mënyrë që punëtorët me kualifikime të mesme të mund të hyjnë ose të rikualifikohen në sektor pa përfunduar më parë një diplomë.

Objektiva specifike

- OS1 – Pajisja e ofruesve të AFP-së me materiale dhe metodologji mësimore të përditësuara në përputhje me KEK-un, me një fokus të veçantë në parimet ESG në logjistikën e transportit.
- SO2 – Trajnimi i edukatorëve të AFP-së në të gjithë Ballkanin Perëndimor përmes punëtorëve dhe aktiviteteve të lëvizshmërisë, me të paktën një lëvizshmëri të dedikuar për praktikën ESG.
- SO3 – Zhvilloni dhe pilotoni një kurrikul të AFP-së për profesionin e ri të Specialistit ESG në Logjistikën e Transportit, në përputhje me kërkesat moderne të tregut të punës.
- SO4 – Ndërtoni një platformë dixhitale të të nxënësve dhe materiale mbështetëse që plotësojnë pesë Qendrat Rajonale Arsimore ESG dhe arrijnë tek nxënësit pavarësisht vendndodhjes.

Ku përshtatet ky botim

Ky publikim është produkti përfundimtar i projektit D5.5 – Publikim: Si transporti i gjelbër i përmirëson mundësitë e mia për punësim. Ai udhëhiqet nga Z&S Global (Mali i Zi) në kuadër të WP5 – Diseminimi i rezultateve dhe krijimi i Qendrave Rajonale Edukative për ESG në Transport dhe Logjistikë, dhe shpërndahet në mënyrë të hapur përmes faqes së internetit të projektit, kanaleve të partnerëve dhe Platformës së Rezultateve të Projekteve Erasmus+.

Ky publikim kontribuon drejtpërdrejt në Objektivin Specifik 1 (SO1), duke ofruar materiale mësimore të gatshme për përdorim mbi ESG-në, të cilat ofruesit e Arsimit dhe Formimit Profesional (AFP/VET) mund t'i integrojnë në programet e tyre mësimore. Gjithashtu, ai kontribuon në Objektivin Specifik 3 (SO3), duke u ofruar nxënësve, studentëve dhe punonjësve një hyrje të qartë, të kuptueshme dhe praktike në kompetencat që kërkohen nga një Specialist ESG në Transport dhe Logjistikë.

SITA PËRDORNI KËTË UDHËZUES

SI TA PËRDORNI KËTË UDHËZUES

Ky udhëzues është shkruar për punëtorë të rritur, nxënës të AFP-së, trajnerë dhe punëdhënës në transport dhe logjistikë. Nuk është një rregullorë, një libër shkollor apo një raport ESG i korporatës. Është një dokument pune, i menduar të lexohet një herë dhe pastaj të mbahet në një tavolinë, në një telefon ose në një dosje trajnimi.

Ekzistojnë katër mënyra tipike se si përdoret në terren:

- **Studimi vetjak** – një shofer, dispeçer ose punëtor magazine e lexon vetë për të kuptuar se si ESG-ja ndikon në punën e tij.
- **Fletëpalosje trajnimi** – një trajner i AFP-së printon ose ndan kapitujt përkatës për të drejtuar një sesion mbi logjistikën e gjelbër, eko-ngarjen, pajtueshmërinë ose detyrat e zinxhirit të furnizimit.
- **Mjet diskutimi në vendin e punës** – një udhëheqës ekipi përdor shembuj praktikë për të hapur një bisedë rreth asaj që kompania po bën tashmë dhe çfarë mund të përmirësohet.
- **Material fillestar** – Departamenti i Burimeve Njerëzore shton udhëzuesin në një paketë hyrëse në mënyrë që punonjësit e rinj të kuptojnë kontekstin ESG që nga dita e parë.

Udhëzuesi nuk zëvendëson procedurat specifike të kompanisë, këshillat ligjore ose trajnimin formal ESG. Detyra e tij është të ndërtojë njohuritë bazë ESG dhe ta lidhë atë njohuri me punësimin – që do të thotë, me pyetjen që çdo punonjës bën përfundimisht: a do të më nevojitet ende në këtë punë pas pesë vitesh dhe çfarë duhet të mësoj tani?

REZULTATET E TË NXËNIT

Pasi të punojë me këtë udhëzues, lexuesi duhet të jetë në gjendje të:

- Shpjegoj se çfarë do të thotë ESG në transport dhe logjistikë me gjuhë të thjeshtë.
- Identifikoj shembuj mjedisorë, socialë dhe qeverisës në rolin e tyre të punës.
- Njoh se si rregullat e qëndrueshmërisë së BE-së – duke përfshirë Marrëveshjen e Gjelbër Evropiane, Strategjinë e Lëvizshmërisë së BE-së dhe CSRD – ndikojnë në kompanitë logjistike dhe zinxhirët e furnizimit.
- Përshkruaj të dhënat bazë ESG të përdorura në sektor: konsumi i karburantit, kilometrat, incidentet, orët e trajnimit, të dhënat e pajtueshmërisë.
- Identifikoj të paktën një veprim praktik që përmirëson performancën ESG në punën e tyre të përditshme.
- Shpjegoj se si aftësitë ESG mbështesin sigurinë e punës, punësimin dhe përparimin në karrierë në transport dhe logjistikë.

PËR KË ËSHTË KY UDHËZUES

Target grupi	Nevoja kryesore	Si ndihmon ky udhëzues
Shoferët	Eko-ngasja, siguria, rregullat e pushimit, të dhënat për karburantin dhe emetimet	Lidh sjelljen e përditshme gjatë drejtimit të automjetit me punësueshmërinë, sigurinë dhe pajtueshmërinë me rregulloret.
Punëtorët në depo	Menaxhimi i mbetjeve, përdorimi i energjisë, raportimi i sigurisë dhe trajtimi i materialeve	Tregon se si zbatohen veprimet ESG në mjediset e magazinimit dhe terminaleve.
Dispeçerët dhe planerët	Rrugët, planifikimi i orareve, karburanti dhe komunikimi me klientët	Lidh vendimet e planifikimit me performancën ESG dhe besueshmërinë operacionale.
Stafin administrativ dhe doganor	Dokumentacioni, evidencat, gjurmët e auditimit dhe pajtueshmëria	E paraqet qeverisjen (Governance) si një aftësi që rrit sigurinë e vendit të punës dhe zhvillimin profesional.
Menagjerët dhe trajnerët	Ndërgjegjësimi për ESG, ngritja e aftësive dhe zbatimi praktik	Ofron terminologji, shembuj dhe tema diskutimi për të kuptuar dhe zbatuar ESG-në në praktikë.

LIDHJA ME PRIORITETET E BE-SË

Udhëzuesi mbështet prioritetet e BE-së mbi tranzicionin e gjelbër, aftësitë, punësimin, modernizimin e AFP-së dhe transportin e qëndrueshëm të mallrave. Ai lidh kornizën e gjerë të politikave - Marrëveshjen Evropiane të Gjelbër, Strategjinë e Lëvizshmërisë së Qëndrueshme dhe të Mençur, Direktivën e Raportimit të Qëndrueshmërisë së Korporatave dhe Vitin Evropian të Aftësive - me aftësitë praktike në vendin e punës. Ai gjithashtu kontribuon në projektin SEE-GL duke i përkthyer këto dokumente në nivel BE-je në diçka që një shofer, një punëtor magazine ose një dispeçer mund ta përdorë realisht të hënën në mëngjes.

PJESA I - PUNA PO NDRYSHON

1. Puna po ndryshon - me shpejtësi

Transporti dhe logjistika në Evropë është një nga sektorët më të ekspozuar ndaj tranzicionit të gjelbër dhe dixhital. Ai kontribuon me rreth 5% të PBB-së së BE-së dhe punëson më shumë se 10 milionë njerëz në të gjithë kontinentin. Gjithashtu prodhon afërsisht një të katërtën e të gjitha emetimeve të gazrave serrë të BE-së, me automjetet e rënda dhe të mesme komerciale që janë përgjegjëse për rreth 5% të totalit të emetimeve të BE-së, edhe pse ato përbëjnë një pjesë shumë më të vogël të automjeteve në rrugë.

Kjo aritmetikë shpjegon pse pothuajse çdo pjesë e rëndësishme e politikës së BE-së në pesë vitet e fundit prek sektorin diku. Marrëveshja e Gjelbër Evropiane vendosi objektivin e gjerë të neutralitetit klimatik deri në vitin 2050. Strategjia e Lëvizshmërisë së Qëndrueshme dhe të Mençur e BE-së e përktheu këtë në piketa specifike për transportin: të paktën 30 milionë makina me emetime zero dhe 80,000 kamionë me emetime zero në rrugë deri në vitin 2030, transport mallrash pa letër deri në vitin 2030, dyfishim i transportit hekurudhor të mallrave deri në vitin 2050 dhe një ulje prej 90% të emetimeve të lidhura me transportin deri në mesin e shekullit.

Asnjë nga këto momente kyçe nuk është një qëllim abstrakt për një drejtor ekzekutiv në Bruksel. Secili prej tyre shfaqet në punën e përditshme të dikujt në sektor - shoferi që duhet të mësojë një automjet elektrik, dispeçeri që duhet të planifikojë rreth zonave të reja me emetime të ulëta, punëtori i magazinës që duhet të rendisë rrjedhat e mbeturinave që nuk ekzistojnë në një dekadë më parë, nëpunësi i doganës që duhet të merret me dokumentacionin dixhital që dikur ekzistonte në letër. Sektorit nuk po i kërkohet të ndryshojë brenda natës, por po i kërkohet të ndryshojë vazhdimisht.

Në të njëjtën kohë, fuqia punëtore që fuqizon logjistikën në Ballkanin Perëndimor dhe gjatë në Evropë po plaket. Punëtorët më të rinj po hyjnë në sektor më ngadalë sesa po largohen ata më të vjetër. Raportet e industrisë vlerësojnë se vetëm rreth 8% e të rinjve të moshës 11 deri në 20 vjeç e shohin logjistikën si një karrierë tërheqëse, dhe shifrat e rekrutimit në BE tregojnë një mungesë strukturore të faktorëve nxitës që është rritur për më shumë se një dekadë. Prandaj, hendeku i aftësive nuk ka të bëjë vetëm me kompetencat e reja të gjelbra - ka të bëjë me faktin nëse sektori mund t'i mbajë njerëzit fare.

Ky udhëzues përqendrohet në atë që një punëtor individual mund të bëjë për të dyja problemet njëkohësisht. Njohuritë mbi ESG-në - të kuptuarit e dimensioneve mjedisore, sociale dhe qeverisëse të punës - është një nga gjërat e pakta që njëkohësisht rrit vlerën e një punëtori për punëdhënësin e tij aktual, hap dyert për punëdhënësin të rinj dhe e bën sektorin më të qëndrueshëm. Kapitujt e ardhshëm shpjegojnë pse.

2. Transporti i gjelbër dhe ESG-ja, me fjalë të thjeshta

Transporti i gjelbër

Transporti i gjelbër do të thotë lëvizja e mallrave dhe njerëzve me ndikim më të ulët në mjedis. Në logjistikë, kjo përgjithësisht përkthehet në uljen e konsumit të karburantit, planifikimin e rrugëve më të mira, përdorimin e automjeteve më të pastra aty ku kanë kuptim, përmirësimin e efikasitetit të energjisë në depo, uljen e mbeturinave dhe matjen e emetimeve. Fjala "e gjelbër" ndonjëherë përdoret lirshëm; në këtë udhëzues përdoret në kuptimin operacional – atë që bën në të vërtetë një kompani, jo atë që thotë në një broshurë.

ESG

ESG qëndron për Mjedisin, Shoqërinë dhe Qeverisjen. Është korniza që investitorët, rregullatorët dhe klientët e mëdhenj përdorin për të gjykuar nëse një kompani po drejtohet me përgjegjësi. Për një kompani logjistike, tre shkronjat kanë përafërsisht kuptimin e mëposhtëm:

- Mjedisi – si e zvogëlon kompania dëmin ndaj mjedisit. Në logjistikë, kjo mbulon emetimet e CO₂, konsumin e karburantit, mbeturinat, përdorimin e energjisë, paketimin dhe ndotjen.
- Sociale – si i trajton kompania punonjësit e saj dhe komunitetet që prek. Siguria e shoferëve, koha e punës dhe periudhat e pushimit, trajtimi i drejtë, trajnimi, siguria në magazinë, zhurma dhe siguria rrugore janë të gjitha pjesë e shtyllës sociale.
- Qeverisja – mënyra se si menaxhohet dhe kontrollohet kompania. Kjo përfshin pajtueshmërinë, dokumentacionin doganor, përgjegjësitë e qarta, sjelljen etike, rregullat kundër korrupsionit, auditimet dhe të dhënat e besueshme ESG.

ESG-ja nganjëherë paraqitet si një koncept abstrakt për investitorët. Në praktikë, në një kompani logjistike, ESG-ja është thjesht shuma e vendimeve që merren çdo ditë në rrugë, në magazinë dhe në zyrë. Një shofer që ndjek parimet e drejtimit ekologjik po dorëzon në E. Një dispeçer që ndërton orare të arsyeshme në mënyrë që shoferët të mund të marrin periudhat e tyre të pushimit po dorëzon në S. Një nëpunës doganor që dokumenton dërgesat me saktësi po dorëzon në Qeveri.

ESG në kontekstin rregullator të BE-së

Deri vonë, ESG ishte kryesisht një mjet vullnetar menaxhimi. Kjo ka ndryshuar. Direktiva e Raportimit të Qëndrueshmërisë së Korporatave (CSRD) kërkon që kompanitë e mëdha në BE të raportojnë mbi performancën mjedisore, sociale dhe të qeverisjes sipas Standardeve Evropiane të Raportimit të Qëndrueshmërisë (ESRS). Korniza është riformësuar përmes paketës së thjeshtimit Omnibus të rënë dakord në nivel BE gjatë vitit 2025, e cila rriti pragjet e madhësisë dhe shtyu afatet kohore të raportimit: drejtimi i përgjithshëm i udhëtimit – zbulimi i detyrueshëm i qëndrueshmërisë për kompanitë e mëdha – mbetet në fuqi, por furnizuesit e vegjël dhe të mesëm tani janë të mbrojtur në mënyrë të qartë nga kërkesat e të dhënave të thella që shkojnë përtej standardeve vullnetare të NVM-ve.

Për një kompani logjistike, efekti praktik mbetet i pandryshuar në një aspekt të rëndësishëm: nëse një klient i madh duhet të raportojë sipas CSRD-së, ai/a jo do të ketë ende nevojë për disa informacione mbi qëndrueshmërinë nga ofruesit e tyre të transportit. Një kompani logjistike që nuk mund të prodhojë të dhëna bazë për emetimet, të dhëna sigurie ose dokumentacion për pajtueshmërinë do ta ketë më të vështirë të fitojë ose të mbajë kontrata të mëdha, pavarësisht se si lëvizin pragjet e sakta të raportimit. Rregullorja e Taksonomisë e BE-së ka një efekt të ngjashëm në financim – linjat e kreditit, tenderët publikë dhe mundësitë e financuara nga BE-ja kërkojnë gjithnjë e më shumë një formë të provave të qëndrueshmërisë.

Shkurt: Pajtueshmëria me ESG-në është zhvendosur nga salla e mbledhjeve në depo, magazinë dhe kabinën e shoferit. Punëtorët që e kuptojnë ESG-në jo vetëm që janë më të punësueshëm – ata i ndihmojnë kompanitë e tyre të qëndrojnë konkurruese.

Tre shembuj konkretë

- Mjedisor. Një shofer që zbaton teknikat e drejtimit ekologjik zakonisht mund të zvogëlojë konsumin e karburantit me 10% deri në 20%, me ulje të ngjashme të CO₂. Në një kamion të vetëm për distanca të gjata që përshkon 120,000 km në vit, edhe një kursim prej 10% përkthehet në rreth 9 ton CO₂ të shmangur dhe disa mijëra euro të kursyera në karburant.
- Sociale. Një ekip magazine që respekton procedurat e sigurisë dhe raporton rastet e afërta i kthen incidentet e mundshme në të dhëna mbi të cilat kompania mund të veprojë, duke zvogëluar aksidentet dhe koston sociale që shoqërohet me to.
- Qeverisja. Një menaxher operacionesh i cili kontrollon orët e shoferëve, dokumentet doganore dhe kushtet e kontratës zvogëlon rrezikun ligjor dhe mbron reputacionin e kompanisë, gjë që nga ana tjetër mbron punën e të gjithëve.

3. Çfarë po ndryshon në tregun e punës

Dy forca po e riformësojnë punën në transport dhe logjistikë: dixhitalizimi dhe dekarbonizimi. Ato janë të ndryshme në karakter, por shtyjnë në të njëjtin drejtim – drejt një fuqie punëtore që ka nevojë për aftësi të reja për të bërë atë që në sipërfaqe duket si e njëjta punë.

Dixhitalizimi

Softuer për optimizimin e itinerarit, sisteme menaxhimi të flotës, takografë dixhitalë, telematikë, mjete eCMR, panele raportimi ESG: shumica e këtyre ekzistojnë në tregun e punës më parë në një farë mënyre, por tani ato janë kudo dhe priten gjithnjë e më shumë. Një anketë e Fondacionit Evropian të Trajnimit të Punëtorëve në Ballkanin Perëndimor zbuloi se 26% e punëtorëve raportuan teknologji të reja dixhitale në vendet e tyre të punës dhe 13% kishin mësuar softuer të ri për të bërë punën e tyre. Progres i dobishëm, por vetëm 41% morën pjesë në ndonjë trajnim për të mësuar aftësi të reja të lidhura me punën – shumë nën mesataren e BE27 prej rreth 62%.

Dekarbonizimi

Dekarbonizimi do të thotë zvogëlim i varësisë nga lëndët djegëse fosile dhe ulje e emetimeve. Në logjistikë, kjo përkthehet në automjete më të pastra ku ato i përshtaten ciklit të punës, praktikë eko-drejtimi për flotën shumë më të madhe të automjeteve me naftë që janë ende në rrugë, karburante alternative, ngarkim më të mirë, më pak kilometra bosh dhe logjistikë urbane më efikase. Të dhënat e ACEA-s tregojnë se më shumë se 6.4 milionë automjete tregtare të mesme dhe të rënda operojnë në rrugët evropiane, me një moshë mesatare të flotës prej rreth 14 vjetësh – që do të thotë se, për vitet në vijim, mënyra se si shoferët i trajtojnë automjetet ekzistuese do të ketë rëndësi të paktën po aq sa edhe se cilat automjete të reja blihen.

Boshllëku i aftësive

Kombinimi i këtyre dy forcave krijon një hendek të qartë. Cedefop, agjencia e BE-së për trajnim profesional, parashikon që vetëm Marrëveshja e Gjellbër Evropiane mund të çojë në rreth 2.5 milionë vende pune shtesë deri në vitin 2030, me rritjen më të fortë në sektorët me potencial të lartë të gjellbërimit. Në të njëjtën kohë, një analizë e veçantë e tregut të punës tregon se oferta e talenteve të gjellbra rritet vetëm me rreth 5.6% nga viti në vit në Evropë, ndërsa kërkesa u rrit me 11.6% në të njëjtën periudhë. Hendeku po zgjerohet, nuk po mbyllet.

Ballkani Perëndimor përballet me versionin e vet të kësaj tabloje. Në të gjithë rajonin, papunësia ra nga 24.4% në vitin 2014 në 11.7% në vitin 2023 – nivelet më të ulëta historike – por emigrimi i personave në moshë pune vazhdon të përshejtohet. Shkalla e emigrimit të Bosnjës dhe Hercegovinës tani është mbi 33%, me dalje më të vogla por të konsiderueshme në vendet e tjera të konsorciumit. Një mospërputhje aftësish vazhdon: afërsisht 22% e punëtorëve në anketat rajonale të ETF-së raportojnë se janë të mbikualifikuar për punën e tyre aktuale, ndërsa punëdhënësit ankohen vazhdimisht për vështirësinë e gjetjes së punëtorëve me kombinimin e duhur të aftësive operative dhe dixhitale.

Logjistika është një nga sektorët më të prekur nga të dyja anët e kësaj historie. Është ndër tre sektorët kryesorë në anketat rajonale të kërkesës për punë, por në të njëjtën kohë humb punëtorë drejt vendeve të tjera dhe industrive të tjera. Punëtorët që qëndrojnë – dhe ata që vijnë në sektor përmes AFP-së – janë pikërisht audienca e këtij udhëzuesi.

PJESA II - AFTËSTË ESG, TË NDARA

Aftësitë ESG, të ndara

ESG-ja nganjëherë paraqitet si një grup i vetëm aftësish, gjë që është mashtruese. Në praktikë, ajo mbulon të paktën katër familje të dallueshme kompetencash. Shumica e punonjësve në transport dhe logjistikë tashmë kanë pjesë të të katërtave; qëllimi i këtij seksioni është t'i bëjë këto pjesë të dukshme dhe të tregojë se çfarë ia vlen të forcohet.

4.1 Aftësi mjedisore**Aftësitë ESG më të dukshme drejtpërdrejt në logjistikë**

Aftësitë mjedisore janë aftësitë ESG më të dukshme në logjistikë. Ato mbulojnë atë që punëtorët mund të bëjnë për të zvogëluar gjurmën mjedisore të operacioneve:

- Eko-voztja- parashikimi i trafikut, përshpejtimi dhe frenimi i qetë, përdorimi i frenimit të motorrit dhe kontrollit të shpejtësisë kur është e përshtatshme, shmangia e punës në bosht, ruajtja e presionit të duhur të gomave.
- Optimizimi i itinerarit – përdorimi i softuerit të planifikimit për të zvogëluar kilometrat bosh, zgjedhja e automjetit të duhur për ngarkesën dhe itinerarin, duke marrë parasysh trafikun dhe motin.
- Të dhëna për karburantin dhe energjinë – leximi i të dhënave të panelit të kontrollit, kuptimi i konsumit të karburantit për 100 km, njohja e asaj që duket "mirë" për një automjet dhe itinerar të caktuar.
- Ngarkimi dhe shkarkimi – paketimi i kamionëve dhe rimorkiove në mënyrë efikase, duke zvogëluar numrin e udhëtimeve, duke shmangur dëmtimet që çojnë në kthime.
- Mbeturinat dhe paketimi – ndarja e rrjedhave të mbeturinave në depo, zvogëlimi i paketimeve njëpërdorimshe, puna me logjistikën e kundërt për kthimet dhe paletat.
- Karburantet alternative dhe automjetet elektrike – të kuptuarit e bazave të furgonëve dhe kamionëve elektrike, sjellja e karikimit, planifikimi i distancës, hidrogjeni dhe biokarburanti aty ku është e rëndësishme.

Pse kjo ka rëndësi në shifra. Programet evropiane të drejtimit ekologjik raportojnë vazhdimisht kursime karburanti prej 10% deri në 20% nga shoferët e trajnuar, me kthim të investimit në një kurs të vetëm trajnimit zakonisht më pak se një vit. Në të gjithë flotën e BE-së prej afërsisht 6.4 milionë automjetesh të rënda dhe të mesme tregtare, edhe një aplikim modest i drejtimit ekologjik në të gjithë flotën mund të shmangë miliona ton CO₂. Për një shofer individual, i njëjti grup aftësish mbron pozicionin e tyre kur punëdhënësit detyrohen t'u demonstrojnë klientëve të tyre reduktimet e emetimeve.

Aftësitë ESG, të ndara**4.2 Aftësi sociale****Si i trajton kompania punëtorët dhe komunitetet**

Aftësitë sociale mbulojnë mënyrën se si kompania i trajton punëtorët dhe komunitetet në të cilat operon. Në transport dhe logjistikë, kjo shtyllë është më afër thelbit operacional nga sa e kuptojnë shumë njerëz, sepse siguria, koha e punës, lodhja dhe trajtimi i drejtë janë gjithashtu çështje tregtare – aksidentet dhe largimet e punonjësve janë të kushtueshme.

- Siguria – ndjekja e procedurave, përdorimi i pajisjeve mbrojtëse, raportimi i aksidenteve të afërta dhe rreziqeve.
- Orari i punës dhe pushimi – të kuptuarit e rregullave të takografit, njohja e ndryshimit midis kohës së drejtimit të automjetit, kohës së punës dhe pushimit, refuzimi për të drejtuar automjetin kur jeni të lodhur.
- Shëndeti – njohja e shenjave të stresit dhe lodhjes tek vetja dhe kolegët, të dish se ku të kërkosht ndihmë.
- Përfshirja – puna me kolegë nga prejardhje të ndryshme, mbështetja e grave dhe grupeve të nën-përfaqësuara në një sektor ku ato mbeten pakicë.
- Ndikimi në komunitet – ndërgjegjësimi për zhurmën, siguria rrugore në zonat e banuara, sjellja në vendet e shpërndarjes.

Dimensioni social është gjithashtu fusha ku sektori përballet me rreziqet më të mëdha reputacionale. Skllavëria moderne, punësimi i parregullt i shoferëve të nënkontraktuar dhe kushtet e pasigurta të punës po bëhen gjithnjë e më të dukshme për klientët, mediat dhe autoritetet rregullatore. Punonjësit që e kuptojnë dimensionin social të ESG-së ndihmojnë kompaninë e tyre të veprojë në përputhje me standardet ligjore dhe etike, duke shmangur probleme që mund të dëmtojnë reputacionin dhe qëndrueshmërinë e biznesit.

Aftësitë ESG, të ndara**4.3 Aftësitë qeverisëse****Shtylla më pak tërheqëse nga të tria shtylla**

Qeverisja është më pak joshësja nga të tre shtyllat dhe më e nënvlerësuara. Ajo mbulon pajtueshmërinë, dokumentimin, etikën dhe disiplinën e përditshme të kryerjes së gjërave sipas rregullave – që është pikërisht ajo që i duhet një kompanie logjistike për të funksionuar përtej kufijve dhe për të gjithë klientët.

- Dokumentacion – CMR i saktë, deklarata doganore, dokumentacion për mallra të rrezikshme, konfirmime dorëzimi.
- Pajtueshmëria – të dish se cilat rregulla zbatohen për cilat ngarkesa, të dallosh kur një kërkesë nga një klient ose një kolegj kalon një kufi.
- Etikë – antikorrupsion, trajtim i drejtë i pagesave, asnjë rrugë e shkurtër në siguri për të përmbushur një afat kohor.
- Cilësia e të dhënave – futja e saktë e numrave që në herën e parë, duke ditur pse dikush në rrjedhën e poshtme do t'i përdorë ato të dhëna.
- Gatishmëria për auditim – mbajtja e të dhënave që një auditor i jashtëm ose një klient i madh mund t'i kontrollojë me një njoftim të shkurtër.

Qeverisja (Governance) është fusha ku punonjësit individualë më së shpeshti e nënvlerësojnë rëndësinë e rolit të tyre. Një dokument doganor që mungon ose një dërgesë e regjistruar në mënyrë jo të saktë mund të vonojë një transport të tërë. Një model i përsëritur i dështimeve të vogla në qeverisje është pikërisht ajo që klientët e mëdhenj identifikojnë gjatë auditimeve të furnitorëve dhe që, me kalimin e kohës, mund t'i kushtojë kompanisë humbjen e kontratave.

Aftësitë ESG, të ndara**4.4 Aftësi raportimi ESG****Familja e katërt e kompetencave përfshin elemente që ndërthuren me të tre dimensionet e tjera**

Familja e katërt e aftësive shtrihet përgjatë tre të tjerave. Është aftësia për të kapur, mbledhur dhe përdorur të dhënat që vërteton se një kompani po bën atë që pretendon. Në një kontekst të CSRD-së ose zinxhirit të furnizimit, kjo është gjithnjë e më shumë ana e dukshme e ESG-së.

- Njohja e të dhënave që kanë rëndësi – karburanti për kilometër, CO₂ për dërgesë, incidentet për 100,000 km, orët e trajnimit për punonjës, shkalla e pajtueshmërisë.
- Kapja e të dhënave me saktësi dhe vazhdimësi – si nga sistemet telematike ashtu edhe nga të dhënat manuale.
- Zbulimi i të dhënave të pasigurta dhe raportimi i tyre – një tahograf i manipuluar, një kartë karburanti e përdorur nga shoferi i gabuar, një faturë dorëzimi që nuk përputhet me faturën.
- Komunikimi i performancës ESG – te klientët, auditorët, menaxhmenti i brendshëm.

Këto aftësi raportimi po kërkohen gjithnjë e më shumë edhe në pozicione pune që tradicionalisht nuk i kanë përfshirë ato. Për shembull, shoferët duhet të regjistrojnë të dhënat mbi konsumin e karburantit, punonjësit e magazinave duhet të evidentojnë rrjedhat e mbetjeve, ndërsa dispeçerët duhet të atribuojnë emetimet për dërgesa specifike. Punonjësit që mësojnë t'i kryejnë këto detyra me saktësi dhe profesionalizëm e rrisin ndjeshëm vlerën e tyre në tregun e punës dhe bëhen shumë më të vështirë për t'u zëvendësuar.

PJESA III - ESG NË PUNËN E PËRDITSHME

Ky seksion i përkthen katër familjet e aftësive në role specifike pune. Shembujt më poshtë nuk janë të plotë dhe shumë detyra përfshijnë më shumë se një rol. Qëllimi është t'u japim lexuesve një pikënisje për të pyetur: ku është ESG në punën time sot?

5.1 Shofer

- E: drejtim ekologjik, kontrollimi i shpejtësisë, shmangia e punës së panevojshme në bosht, planifikimi i ndalesave për të shmangur kilometrat bosh, raportimi i anomalive të karburantit.
- S: respektimi i rregullave të takografit, refuzimi për të drejtuar makinën kur je i lodhur, sjellje e kujdesshme në zonat e shpërndarjes në banesa, trajtim i drejtë i kolegëve në depo.
- G: plotësimi i saktë i dokumenteve CMR dhe doganore, nënshkrimi i saktë i fletëdërgesave, raportimi i incidenteve me vërtetësi.

5.2 Punëtor magazine

- E: ndarja e mbeturinave, fikja e dritave dhe pajisjeve, përdorimi efikas i pirunëve ngritës, paketimi i saktë i kamionëve për të zvogëluar hapësirën e shpërdoruar.
- S: veshja e pajisjeve mbrojtëse personale (PPE), ndjekja e procedurave të sigurisë, mbështetja e kolegëve të rinj në magazinë, raportimi i rreziqeve.
- G: të dhëna të sakta të inventarit, gjurmueshmëria e dërgesave, trajtimi korrekt i kthimeve dhe mallrave të dëmtuara.

5.3 Dispeçer dhe planifikues

- E: optimizimi i itinerarit, caktimi i automjetit sipas ngarkesës, konsolidimi i dërgesave aty ku është e mundur, monitorimi i KPI-ve të karburantit.
- S: ndërtimi i orareve që respektojnë periudhat e pushimit të shoferëve, shpërndarje e drejtë e turneve të vështira, komunikim i qartë me shoferët.
- G: përputhja e orëve të shoferit me kufizimet ligjore, mbajtja e të dhënave për ndryshimet dhe vonesat e itinerarit, komunikimi me klientët me ndershmëri kur dërgesat vonohen.

5.4 Stafi administrativ dhe doganor

- E: dixhitalizimi i proceseve të punës në letër, mbështetja e kalimit në sistemin elektronik të resurseve (eCMR), ndihma në raportimin e treguesve kryesorë të performancës mjedisore.
- S: trajtim i drejtë i faturave të nënkontraktorëve, trajtim dinjitoz i shoferëve dhe vizitorëve.
- G: dokumentacioni doganor, kushtet e kontratës, arkivi i të dhënave përkatëse të auditimit, procedurat antikorruption.

5.5 Menaxherë dhe trajnerë

- E: investimi në trajnimin për drejtimin ekologjik, ndjekja e emetimeve të flotës, planifikimi i rinovimit të automjeteve.
- S: planifikim i fuqisë punëtore që nuk mbështetet në orët e tepërta jashtë orarit, vëmendje ndaj diversitetit dhe përfshirjes, kanale të brendshme përshkallëzimi për shqetësimet e sigurisë dhe ngacmimit.
- G: Raportimi ESG për klientët dhe auditorët, politikat e brendshme, pajtueshmëria me rregullat kombëtare dhe të BE-së.

**PSE KJO KA RËNDËSI
PËR SIGURINË TUAJ NË
PUNË**

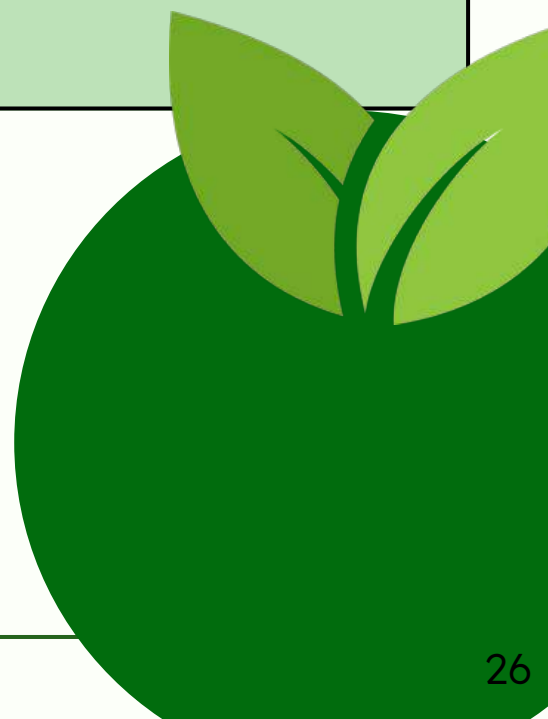
Ekziston një version i gjatë i përgjigjes për këtë pyetje – që mbulon rregulloren, presionin e klientit, kushtet e financimit dhe dinamikën e zinxhirit të furnizimit – dhe një version më të shkurtër që është më i dobishëm për shumicën e lexuesve. Versioni i shkurtër është se ESG ndryshon atë që vlerësojnë punëdhënësit, atë që kërkojnë klientët dhe atë që e bën një punëtor të domosdoshëm. Transporti dhe logjistika nuk janë një sektor që mund të zgjedhë të mos marrë pjesë.

Për punëtorët me jakë blu, ESG mbron drejtpërdrejt sigurinë në punë. Një shofer që regjistron të dhënat e karburantit me saktësi, respekton rregullat e pushimit, raporton rreziqet e sigurisë dhe ndjek parimet e drejtimit ekologjik po e ndihmon kompaninë e tij të përmbushë kërkesat, të ulë kostot dhe të kalojë auditimet e klientëve. Ai shofer është shumë më i vështirë për t'u zëvendësuar sesa një që thjesht transporton ngarkesë nga A në B.

Për punonjësit me jakë të bardhë, ESG hap zhvillimin e karrierës. Një dispeçer që kupton optimizimin e itinerarit, KPI-të e karburantit dhe pajtueshmërinë me orarin e punës të shoferit ka një rrugë të qartë drejt planifikimit, operacioneve dhe roleve të raportimit ESG. Një punonjës administrativ që ndërton sisteme të forta dokumentimi, menaxhon gjurmët e auditimit dhe mbështet raportimin e pajtueshmërisë po kontribuon drejtpërdrejt në aftësinë e kompanisë për të mbajtur klientët e saj më të mëdhenj.

Për të gjithë, ESG-ja rrit rëndësinë në të ardhmen. Sektori nuk po shkon prapa. Objektivat e emetimeve, raportimi dixhital, standardet e sigurisë dhe kërkesat e transparencës së zinxhirit të furnizimit do të vazhdojnë të shtyjnë në të njëjtin drejtim gjatë gjithë karrierës së të gjithë atyre që e lexojnë këtë udhëzues. Punëtorët që ndërtojnë aftësi ESG tani po investojnë në punësimin e tyre gjatë pesë deri në dhjetë viteve, jo vetëm në shqyrtimin e ardhshëm të performancës.

Rreziku është real edhe nga ana tjetër. Punëtorët që nuk i përditësojnë aftësitë e tyre mund ta kenë më të vështirë të konkurrojnë për role, të përmbushin pritjet e punëdhënësit ose të kalojnë në përgjegjësi të reja. ESG-ja nuk është një kërcënim për punëtorët me përvojë; është një kornizë që shpërblen njohuritë praktike, sjelljen e qëndrueshme dhe performancën e besueshme. Këto janë pikërisht gjërat që punëtorët me përvojë i kanë tashmë – me kusht që të jenë të dokumentuar, të njohur dhe të lidhur me gjuhën që klientët presin tani.

HAPI I PARË PRAKTIK

ESG literacy is not built in a single course. It is built through small, consistent decisions in the way the job is done. The most effective approach is to start narrow – one ESG topic connected to the actual role – and to build out from there.

A 30-day starting plan

- **Week 1.** Pick one ESG area that is already part of your job (fuel, safety reporting, documentation, waste, scheduling). Read the company procedure that covers it, even if you think you know it.
- **Week 2.** Record the data correctly for one full week. Be honest about anomalies – they are the most useful information, not the most embarrassing.
- **Week 3.** Identify one specific improvement: a different driving habit, a clearer record, a shorter route, a better way of sorting waste. Discuss it with a colleague or supervisor.
- **Week 4.** Apply the improvement consistently and see if it holds. If it does, share it with the rest of the team. If it doesn't, find out why before moving on.

A four-week routine of this kind is more valuable than a one-day training event. It also produces the kind of measurable behaviour change that company auditors and clients are increasingly able to verify.

Njohuritë mbi ESG-në nuk ndërtohen në një kurs të vetëm. Ato ndërtohen nëpërmjet vendimeve të vogla dhe të qëndrueshme në mënyrën se si kryhet puna. Qasja më efektive është të fillosh me një temë të ngushtë – një temë ESG e lidhur me rolin aktual – dhe të vazhdosh prej aty.

Një plan fillestar 30-ditor

- Java 1. Zgjidhni një fushë ESG që është tashmë pjesë e punës suaj (karburanti, raportimi i sigurisë, dokumentacioni, mbeturinat, planifikimi). Lexoni procedurën e kompanisë që e mbulon atë, edhe nëse mendoni se e dini.
- Java 2. Regjistroni të dhënat saktë për një javë të plotë. Jini të sinqertë në lidhje me anomalitë – ato janë informacioni më i dobishëm, jo më i sikletshmi.
- Java 3. Identifikoni një përmirësim specifik: një zakon të ndryshëm drejtimi, një evidencë më të qartë, një rrugë më të shkurtër, një mënyrë më të mirë për ndarjen e mbeturinave. Diskutojeni këtë me një koleg ose mbikëqyrës.
- Java 4. Zbatojeni përmirësimin vazhdimisht dhe shikoni nëse ai funksionon. Nëse po, ndajeni atë me pjesën tjetër të ekipit. Nëse jo, zbuloni arsyen përpara se të vazhdoni më tej.

Një rutinë katërjavore e këtij lloji është më e vlefshme sesa një trajnim njëditor. Ajo gjithashtu sjell ndryshime të matshme në sjellje dhe performancë, të cilat auditorët e kompanive dhe klientët janë gjithnjë e më të aftë t'i verifikojnë dhe vlerësojnë.

Lista e kontrollit të vetëvlerësimit

Përdoreni këtë listë kontrolli pasi ta lexoni udhëzuesin ose të keni përfunduar një sesion trajnimi përkatës. Shënoni çdo pikë vetëm kur mund t'ia shpjegoni singlerisht një kolegu.

✓ ✗	Unë mund të shpjegoj se çfarë do të thotë ESG në transport dhe logjistikë.
✓ ✗	Unë mund të jap të paktën një shembull mjedisor (Environmental), një social (Social) dhe një të qeverisjes (Governance) nga puna ime.
✓ ✗	Unë e kuptoj pse konsumi i karburantit, kilometrat e përshkuar, incidentet e sigurisë dhe evidencat e trajnimeve konsiderohen të dhëna ESG.
✓ ✗	Unë njoh të paktën një procedurë të lidhur me ESG-në në vendin tim të punës, të cilën duhet ta zbatoj me më shumë kujdes.
✓ ✗	Unë mund të identifikoj një përmirësim praktik në fushën e ESG-së që mund ta realizoj gjatë muajit të ardhshëm.
✓ ✗	Unë e kuptoj se si aftësitë ESG lidhen me punësueshmërinë time dhe zhvillimin e karrierës sime profesionale.

SEE-GLSKILLS AND EMPLOYMENT
ENHANCEMENT IN GREEN LOGISTICS**Fjalor****Përkufizime të thjeshta të termave të përdorura në këtë udhëzues**

ESG. Mjedisore, Sociale dhe Qeverisëse. Korniza e përdorur për të matur dhe raportuar se si një kompani menaxhon ndikimin e saj në mjedis, punëtorët dhe komunitetet e saj, si dhe kontrollet dhe etikën e saj të brendshme.

Transporti i gjelbër. Lëvizja e mallrave ose njerëzve në mënyra që zvogëlojnë dëmin mjedisor. Përfshin automjete më të pastra, përdorim më të ulët të karburantit, rrugë më të mira dhe emetime më të ulëta në të gjithë zinxhirin e furnizimit.

Marrëveshja e Gjelbër Evropiane. Strategjia e BE-së për ta bërë Evropën neutrale ndaj klimës deri në vitin 2050. Vendos objektiva për uljen e emetimeve në transport, energji, industri dhe bujqësi.

Strategjia e BE-së për Lëvizshmërinë. Strategjia e BE-së për Lëvizshmëri të Qëndrueshme dhe të Mençur, me objektiva kryesore që përfshijnë 30 milionë makina me emetime zero dhe 80,000 kamionë me emetime zero deri në vitin 2030, transport mallrash pa letër deri në vitin 2030 dhe një ulje të emetimeve me 90% deri në vitin 2050.

Taksonomia e BE-së. Një sistem klasifikimi që përcakton kriteret për aktivitetet ekonomike që mund të konsiderohen të qëndrueshme nga ana mjedisore sipas ligjit të BE-së.

CSRD. Direktiva e Raportimit të Qëndrueshmërisë së Korporatave. Direktiva e BE-së që kërkon që kompanitë mbi pragjet e përcaktuara të raportojnë mbi performancën ESG sipas Standardeve Evropiane të Raportimit të Qëndrueshmërisë (ESRS). Fusha e veprimit dhe afatet kohore u përshtatën nga paketa e thjeshtimit Omnibus në vitin 2025.

ESRS. Standardet Evropiane të Raportimit të Qëndrueshmërisë. Standardet teknike që kompanitë përdorin për të raportuar sipas CSRD-së.

Dekarbonizimi. Zvogëlimi i varësisë nga lëndët djegëse fosile dhe ulja e emetimeve të CO₂ dhe gazrave serrë. Në transport, kjo përfshin elektrifikimin, efikasitetin e karburantit, drejtimin ekologjik dhe planifikimin e itinerarit.

Emetimet e Fushës 1, 2 dhe 3. Një klasifikim i emetimeve. Fusha 1 mbulon emetimet direkte nga automjetet dhe objektet në pronësi; Fusha 2, emetimet indirekte nga energjia e blerë; Fusha 3, të gjitha emetimet e tjera indirekte në zinxhirin e furnizimit – zakonisht kategoria më e madhe për klientët e logjistikës.

KPI. Treguesi Kryesor i Performancës. Një vlerë e matshme e përdorur për të ndjekur performancën. Në ESG kjo përfshin karburantin për kilometër, CO₂ për dërgesë, incidentet për 100,000 km, orët e trajnimit për punonjës dhe shkallën e pajtueshmërisë.

KEK. Korniza Evropiane e Kualifikimeve. Korniza e BE-së që lejon që kualifikimet e AFP-së dhe arsimit në të gjitha vendet të krahasohen në një shkallë të përbashkët me tetë nivele.

eCMR. Version elektronik i faturës ndërkombëtare të ngarkesës për transportin rrugor. Zëvendëson CMR-në në letër dhe është një nga instrumentet praktikë pas angazhimit të BE-së për transport mallrash pa letër deri në vitin 2030.

AFP. Arsimi dhe Trajnimi Profesional. Programe arsimore që i përgatitin nxënësit për profesione specifike në vend të studimeve akademike.

SEE-GLSKILLS AND EMPLOYMENT
ENHANCEMENT IN GREEN LOGISTICS**TRANSPORTI I GJELBËR E
PËRMIRËSON MUNDËSINË
TIME TË PUNËSIMIT**

Burime dhe mjete

Kategoria	Burim	Përdor	Burimi / lidhja	Shënime	Kosto
SEE-GL	Uebfaqja e projektit SEE-GL dhe biblioteka e plotë e burimeve, duke përfshirë kurrikulën e AFP-së, sistemin e të nxënit elektronik dhe Dokumentin e Rekomandimit të Politikave të Integrimit ESG	Përdoret si referencë parësore për rezultatet e projektit dhe kontaktet e partnerëve.	https://esg-logistic.eu/resources/	Qasje e hapur	Falas
Emetimet dhe karburanti	Llogaritësi i emetimeve të EcoTransit; baza e të dhënave ODYSSEE-MURE; raportet statistikore të ACEA-s	Llogaritja e CO ₂ , standardet e efikasitetit të energjisë, statistikatat e flotës.	ecotransit.org ; odyssee-mure.eu ; acea.auto	Burime të besueshme të industrisë	Falas
Politika e BE-së	DG MOVE e KE-së (Mobiliteti); DG FISMA e KE-së (financimi i qëndrueshmërisë); EFRAG (ESRS); Cedefop (parashikimet e aftësive); ETF (aftësitë e Ballkanit Perëndimor)	Përdoret për referenca parësore të politikave të BE-së dhe të dhëna të aftësive/tregut të punës.	transport.ec.europa.eu ; finance.ec.europa.eu ; efrag.org ; cedefop.europa.eu ; etf.europa.eu	Organet zyrtare të BE-së	Falas
Mjetet e brendshme të kompanisë për të filluar	Sisteme të menaxhimit të flotës, shkarkime të tahografëve, regjistra të incidenteve të sigurisë, të dhëna trajnimi.	Përdorini këto vazhdimisht dhe kapni të dhënat në të njëjten mënyrë çdo herë. Hapi i parë rrallë	Mjetet ekzistuese të brendshme	Tashmë në përdorim – kontrolloni me ekipin e operacioneve.	Asnjë kosto e re

Një veprim i parë personal i sugjeruar

Zgjidh një temë ESG të lidhur me punën tënde. Mëso procedurën për të. Regjistro të dhënat saktë për një muaj. Bëj një përmirësim. Diskutoje me një koleg. Përsërite me një temë tjetër.

Referencat

Politika dhe legjislacioni i BE-së

- **Komisioni Evropian – Marrëveshja e Gjellbër Evropiane.**

https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

- Komisioni Evropian – Strategjia e Lëvizshmërisë së Qëndrueshme dhe të Mençur.

https://transport.ec.europa.eu/transport-themes/mobility-strategy_en

- Komisioni Evropian – Raportimi i qëndrueshmërisë korporative (CSRD).

https://finance.ec.europa.eu/financial-markets/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en

- Komisioni Evropian – Taksonomia e BE-së për aktivitete të qëndrueshme.

https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/tools-and-standards/eu-taxonomy-sustainable-activities_en

- EUR-Lex – Strategjia e Lëvizshmërisë së Qëndrueshme dhe të Mençur, COM(2020) 789 final.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0789>

CSRD dhe thjeshtimi Omnibus (2025)

- Akin Gump – Përmbledhje: Thjeshtimi i Raportimit të Qëndrueshmërisë në BE.

<https://www.akingump.com/en/insights/alerts/summary-simplification-of-eu-sustainability-reporting>

- Crowell & Moring – Ripërtëritja e Raportimit të Qëndrueshmërisë në BE: Përditësime Kryesore nga Direktiva Omnibus I.

<https://www.crowell.com/en/insights/client-alerts/eu-sustainability-reporting-revamp-key-updates-to-the-csrd-and-the-cs3d-from-the-omnibus-i-directive>

- ERM – Përditësimi i Rregulloreve të BE-së për Qëndrueshmëri: CSRD & CSDDD.

<https://www.sustainability.com/insights/eu-regulations-update-csrd-and-csddd-close-to-the-finish-line/>

- CSE – Raportimi i Qëndrueshmërisë në BE 2025: Çfarë Ndryshimesh dhe Si të Përgatiteni.

<https://cse-net.org/eu-sustainability-reporting-changes-2025/>

Eko-drejtimi dhe efikasiteti i karburantit

- ODYSSEE-MURE – Eko-drejtimi dhe emetimet e CO₂: iniciativa për drejtim inteligjent ose modern.

<https://www.odyssee-mure.eu/publications/policy-brief/eco-driving-fuel-reduction.html>

- Grupi Girtaka / Biznes Logjistik – Ngarja ekologjike në sektorin e kamionëve në Evropë.

<https://logisticsbusiness.com/transport-distribution/lorries-vans-trailers/eco-driving-in-europes-trucking-sector/>

- Instituti Amerikan i Kërkimeve të Transportit – Praktikë e drejtimit të qëndrueshëm, Pjesa 1: Roli i Shoferëve të Kamionëve në Qëndrueshmëri.

<https://truckingresearch.org/sustainable-driving-practices/>

SEE-GLSKILLS AND EMPLOYMENT
ENHANCEMENT IN GREEN LOGISTICS

Aftësitë, punësimi dhe tranzicioni i gjelbër

- **Cedefop – Arsimi dhe trajnimi profesional dhe tranzicioni i gjelbër.**

<https://www.cedefop.europa.eu/en/press-releases/green-transition-vocational-education-and-training-can-provide-skills-needed-greening-european-jobs>

- **Cedefop – Programi: aftësi dhe vende pune të gjelbra** (afati kohor i politikave të AFP-së).

<https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/timeline-vet-policies-europe/search/43323>

- **Pakti Evropian i Klimës – Aftësi të gjelbra.**

https://climate-pact.europa.eu/priority-topics/green-skills_en

- **Fondacioni Evropian i Trajnimit – Aftësi të gjelbra.**

<https://www.etf.europa.eu/en/what-we-do/green-skills>

• ETF – Anketë mbi Punësimin dhe Aftësitë në Ballkanin Perëndimor.

<https://etf.europa.eu/en/news-and-events/news/etf-survey-jobs-skills-western-balkans-highlights-digital-training-gap>

- **UNESCO-UNEVOC – Kualifikime dhe kompetenca të reja për gjelbërimin në Evropë.**

<https://atlas.unevoc.unesco.org/europe-greening>

- **CSE – Boshllëku i Aftësive të Gjelbra në Evropë: Një Sfidë Kritike.**

<https://cse-net.org/the-green-skills-gap-in-europe-a-critical-challenge-for-sustainability/>

- **Klima e Lunës – A mund të ndihmojë ESG-ja në mbushjen e boshllëkut të talenteve në logjistikë?**

<https://lune.co/blog/can-esg-help-plug-the-logistics-talent-gap>

- **Eko-Biznes – Boshllëku i aftësive ESG për të cilin askush nuk flet.**

<https://www.eco-business.com/opinion/the-esg-skills-gap-nobodys-talking-about/>

Tregu i punës i Ballkanit Perëndimor

• **OECD – Tabela e Rezultateve të Konvergjencës Ekonomike për Ballkanin Perëndimor 2025 (Grupi i Aftësive).** https://www.oecd.org/en/publications/economic-convergence-scoreboard-for-the-western-balkans-2025_bc0babf3-en/full-report/skills-cluster_92fcced8.html

• **OECD – Perspektiva e Konkurrueshmërisë së Ballkanit Perëndimor, Përmbledhje e dimensionit të punësimit.** <https://westernbalkans-competitiveness.oecd.org/dimensions/EMPLOYMENT>

• **Banka Botërore – Trendet e Tregut të Punës në Ballkanin Perëndimor.**

<https://wiiw.ac.at/western-balkans-labor-market-trends-2020-dlp-5300.pdf>

Projekti SEE-GL

• **SEE-GL – Përmirësimi i Aftësive dhe Punësimit në Logjistikën e Gjelbër**, faqja e internetit e projektit.

<https://esg-logistic.eu>

- **SEE-GL – Rreth projektit.**

<https://esg-logistic.eu/about/>

• **SEE-GL – Burime** (kurrikula e AFP-së, mësimi elektronik, dokumenti i rekomandimeve për politikën).

<https://esg-logistic.eu/resources/>

SEE-GL
SKILLS AND EMPLOYMENT
ENHANCEMENT IN GREEN LOGISTICS

TRANSPORTI I GJELBËR E PËRMIRËSON *mundësinë time të punësimit*

Konsorciumi SEE-GL • esg-logistic.eu

Co-funded by
the European Union

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian. Megjithatë, pikëpamjet dhe opinionet e shprehura janë vetëm ato të autorit/autorëve dhe nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht ato të Bashkimit Evropian ose të Agjencisë Ekzekutive Evropiane të Arsimit dhe Kulturës (EACEA). As Bashkimi Evropian dhe as EACEA nuk mund të mbahen përgjegjës për to.